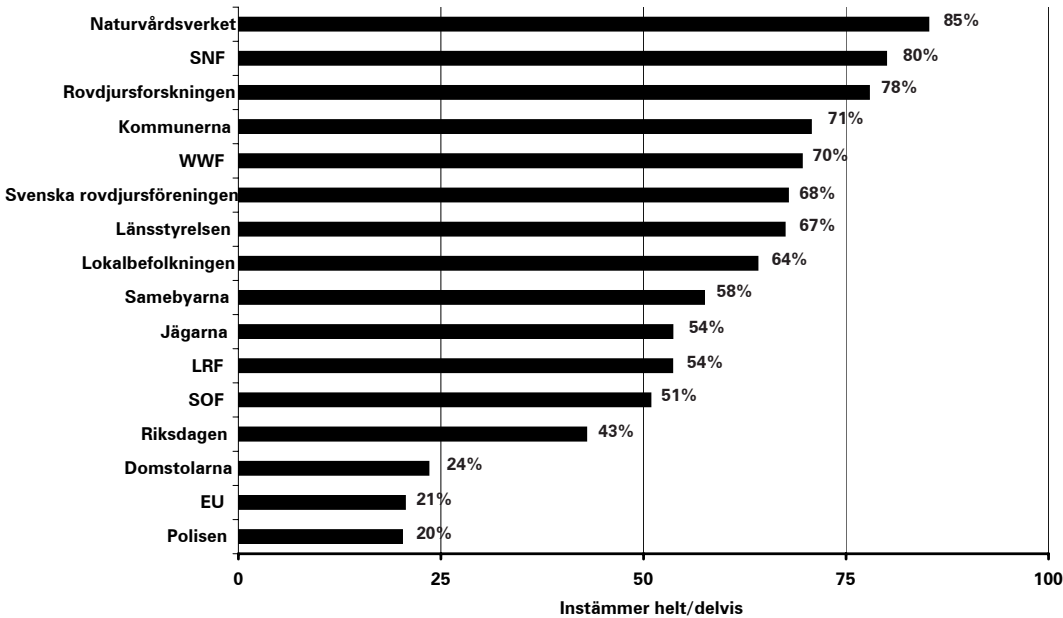

Svenska folket stöder rovdjurspolitiken

FjällMistras nya opinionsundersökning visar att svenskarnas förtroende för att Naturvårdsverket, men även det ideella naturskyddet ska bestämma hur rovdjuren förvaltas är starkt, även i rovdjurslänen. Rovdjursföreningen tillmäts betydligt större förtroende än jägarna.

Vem ska få vara med och bestämma hur rovdjuren ska skötas?

Procentuellt stöd för vilka som ska vara med och bestämma om rovdjur på nationell nivå.

Den som hämtar sin information från debatten i media och från jaktpressen får sig nog en rejäl tankeställare."

En mycket omfattande opinionsundersökning om attityderna till stora rovdjur och rovdjursförvaltningen i Sverige publicerades nyligen av forskningsprogrammet FjällMistra. Den har genomförts i samarbete med länsstyrelserna i Dalarna, Gävleborg, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten. Nytt för denna undersökning är att den speglar attityderna till rovdjur både på det nationella och lokala planet, vilket blev möjligt genom undersökningsmetodiken där 11 418 personer i Sverige tillfrågades. Frågeformuläret sändes till 150

slumpvis utvalda personer i varje kommun i de sex nordligaste länen. Härutöver tillfrågades drygt 1 000 slumpvis utvalda personer i hela landet. Svarefrekvensen var mycket hög – 63–69 procent i de nämnda länen och 57 procent utanför dessa.

Undersökningen visar att majoriteten, inte bara av svenskarna i allmänhet, utan även av dem som lever där rovdjuren finns är positiva till rovdjur och hur vi i Sverige har valt att förvalta dem. Det finns dock på sina håll betydande minoriteter som är kritiska till den förda rovdjurspolitiken.

Bland de fyra stora rovdjuren

är lodjurets popularitet störst, med björnen på andra plats, vargen på tredje och järven på fjärde plats. I hela Sverige är vargens popularitet jämförbar med lo och björn, men den är något lägre i de nordliga länen. Järven ligger förhållandevis långt efter i båda fallen.

Sett över Sverige som helhet finns en stor acceptans för de av riksdagen uppställda målen på minst 1 000 björnar, 1 500 lodjur, 575 järvar och 200 vargar. Bara 11 procent av svenskarna anser att målet är för högt satt för järv och lodjur, 14 procent att det nationella målet är för

högt för björn och 15 procent att målet är för högt för varg. Å andra sidan tycker var tredje svensk, 34 procent, att riksdagens mål för vargen bör ökas. Ungefär var fjärde svensk, 24 procent vill se att riksdagen ökar målet även för järv. När det gäller lodjur och björn är motsvarande siffror 24 procent och 22 procent.

Kommer man ner på läns- och framför allt kommunnivå blir siffrorna litet annorlunda. För de utvalda länen i undersökningen är oppositionen mot de nationella minimimålen för rovdjursantalen större än för riket i övrigt. Men fortfarande är stödet för rovdjuren starkt. Samtliga län och nästan alla kommuner har en – oftast betydande – majoritet för de av riksdagen uppställda målen. Undantagen är Älvdalen, Orsa och Malung i Dalarna samt Ovanåker i Gävleborg där 50 procent eller fler vill minska målet för vargen och Dorotea i Västerbotten där 52 procent vill minska målet för björnen.

I Dalarna vill 23 procent minska riksdagens miniminivå för

	sätta upp stängsel	märka rovdjur så att de kan övervakas	flytta rovdjur	skrämma iväg rovdjur	skjuta rovdjur	Ta ungarna från rovdjur	använder gift för att döda rovdjur
Sverige	83	80	76	71	39	8	4
Dalarna	77	79	74	79	52	13	4
Gävleborg	82	80	75	78	53	12	6
Jämtland	72	78	74	72	60	11	5
Norrbotten	78	76	72	75	48	12	7
Västerbotten	77	81	75	73	50	8	5
Västernorrland	85	78	74	70	48	8	5

Andel i procent som var positiva till påståendet: "Det finns flera tänkbara sätt att ta hand om rovdjur som orsakar problem. Stöder du att man för att minska problemen..."

lodjur, 28 procent för björn, 19 procent för järv och 32 procent för varg. I Gävleborg är motsvarande siffror 23, 28, 19 och 26 procent, i Västernorrland 16, 20, 13 och 20 procent, i Jämtland 20, 30, 19 och 28 procent, Västerbotten 18, 25, 15 och 22 procent och slutligen i Norrbotten 14, 22, 16 och 19 procent.

NÄR DET GÄLLER frågan om vem som ska få vara med och bestämma hur rovdjuren ska skötas visade det sig att förtroendet för Naturvårdsverket är mycket starkt, följt av Naturskyddsföreningen och Rovdjursforskningen. Mycket glädjande är Svenska Rovdjursföreningens

	Järv	Lo	Björn	Varg
Sverige	20	24	24	25
Dalarna	21	24	24	22
Gävleborg	21	24	23	20
Jämtland	21	23	24	22
Norrbotten	20	25	23	24
Västerbotten	21	26	23	23
Västernorrland	21	24	24	23

Viljan att satsa på bevarande av en rovdjursart i förhållande till övriga stora rovdjur.

starka ställning. I samtliga län ligger myndigheterna, i första hand Naturvårdsverket men även Länsstyrelsen, högt. Svenska Rovdjursföreningen ligger i Gävleborg och Västernorrland högre än i riket som helhet. I alla län utom Jämtland och Norrbotten ligger SRF högre än Jägarna.

Sammantaget kan man alltså säga att stödet för rovdjuren, för riksdagens minimimål och för myndigheternas sätt att förvalta dem liksom för den ideella naturvården är mycket starkt. Detta förvånar inte oss som arbetar med de här frågorna, men den som hämtar sin information från debatten i media och från jaktpressen får sig nog en rejäl tankeställare.

BJÖRN LJUNGGREN

Källa: Ericsson, G. Sandström, C (2005) Delrapport om svenskars inställning till rovdjurspolitik och förvaltning, FjällMistra Rapport nr 10 ISSN 1652-3822 Rapporten kan laddas ner från Internetsidan: <http://www-fjallmistra.slu.se/swe/publikationer/VisaPub.cfm?816>

Dags för granskning av uppdrag

Regeringen gav "bara" 22,5 miljoner till Jägareförbundet i första omgången och jägarna rasar över detta. Rovdjursföreningen och andra naturorganisationer kritiserar starkt jägarnas ensamrätt till det "allmänna uppdraget" om viltvård i landet och säger en ny utredning.

Vid ett sammanträde den 27 januari 2005 beslöt regeringen att bevilja bidrag med 22,5 miljoner endast för första halvåret 2005 åt Svenska Jägareförbundet för det så kallade allmänna uppdraget. För 2004 utgjorde bidraget till Svenska Jägareförbundet, SJF, från Viltvårdsfonden 45 miljoner kronor. Tidigare har bidrag alltid beviljats helårsvis och SJF hade för 2005 begärt 53 miljoner. SJF:s ordförande ser i ett brev till de aktiva i organisationen mycket allvarligt på regeringens beslut från januari 2005 och skriver att "vi kan inte sitta stilla särskilt många dagar innan drastiska åtgärder måste vidtas" och fortsätter: "Skulle ytterligare medel ej beviljas snarast kommer en omorganisation att bli nödvändig med varsel som följd."

GENOM ETT RIKSDAGSBESLUT 1938 anförtroddes SJF det "allmänna uppdraget" vilket innebar huvudansvaret för att leda delar av viltvården och jakten i landet. Detta riksdagsbeslut har senare stadfäst i ytterligare riksdagsbeslut åren 1951 och 2000. Ersättningen till SJF har finansierats genom Viltvårdsfonden, vilken i sin tur finansieras genom jaktkortavgiften på 200 kronor.

Närmare föreskrifter om vad det allmänna uppdraget innebär, vad SJF ska göra, har hittills saknats helt. Det har länge funnits ett starkt önskemål att precisera innehållet i det allmänna uppdraget. En utredning, genomförd av Jan Fransson, lades fram i maj 2003 men ledde inte till någonting alls. Istället tillsattes en ny utredning som nyligen har framlagt sitt förslag. Utredaren, Mdeleine Emmervall, betonar att SJF "har både en bred kunskap och en lång erfarenhet av jakt och viltvård" och "har på ett för-

tjänstfullt sätt utfört uppgiften, enligt det allmänna uppdraget, att leda delar av viltvården och jakten i landet."

Utredningsförslaget har varit ute på remiss och Svenska Rovdjursföreningen, SRF, hör till de organisationer som har svarat. Vår kritik mot förslaget är mycket hård. Man kan närmast säga att vi "säger" det helt. Vi menar bland annat att det är djupt odemokratiskt att överlåta ansvaret för ett så betydelsefullt område som viltvården på endast en intresseorganisation, vars ståndpunkter ofta står i motsats inte bara till andra organisationer utan ibland även till samhällets. Bidraget från Viltvårdsfonden har kommit att få karaktären av ett allmänt organisationsstöd till SJF, vilket starkt har bidragit till att förbundet har kunnat bygga upp den organisation man har idag och möjliggjort för dem att nå ut med sin egen syn på förvaltningen av bland annat rovdjuren. SRF menar att även andra organisationer, till exempel Naturskyddsföreningen, ornitologerna med flera, samt naturligtvis SRF redan idag utför delar av det utredaren vill lägga in i uppdraget, men de får i stort sett inget bidrag ur Viltvårdsfonden. I synnerhet inom viltvården finns betydande områden som inte bara kan utan kanske även bör utföras också av andra än SJF.

SRF VILL SKILJA mellan viltvård och jaktvård på så sätt som gjordes i utredningen "Jaktens villkor" (SOU 1997:91) vilket innebär att viltvård omfattar "alla åtgärder som syftar till att bevara våra viltstammar i naturliga bestånd" medan jaktvård "syftar till att hålla bestånden av jaktbart vilt på högsta möjliga lämpliga nivå" och att "huvudsyftet med jaktvården är att skapa

fler jakttillfällen och en högre köttavkastning". Vi menar att SJF:s uppdrag i huvudsak bör inskränkas till sådant som har med praktiskt jaktutövning och praktisk viltövervakning att göra. Slutligen menar vi att det bör övervägas om jaktkortavgiften i framtiden ska betraktas som en jaktskatt.

Många av de föreslagna uppgifterna för SJF inom ramen för det allmänna uppdraget handlar om information, fakta, råd, expertkunskap och utbildning, vilket innebär att SJF med finansiellt stöd från Viltvårdsfonden ges stort utrymme att framföra förbundets egen syn på jakt och viltvård till myndigheter och allmänheten. SJF ska till och med "anmodas" att i vissa fall avge remissvar till skillnad från andra organisationer som "bereds tillfälle", vilket innebär att förbundet får en närmast myndighetsliknande roll. Detta intryck förstärks av utredarens förslag att SJF ska tilldelas medel ur Viltvårdsfonden för att ingå i "rovdjursarbetsgrupper" och liknande.

Naturskyddsföreningen, WWF och Sveriges Ornitologiska förening har också avgivit synnerligen kritiska remissvar, vilka i långa stycken överensstämmer med SRF:s kritik. Även Jägarnas Riksförbund har riktat hård kritik mot förslaget, givetvis utifrån helt andra utgångspunkter.

BJÖRN LJUNGGREN

SRF:s yttranden över utredningarna om allmänna uppdraget kan läsas på vår hemsida www.rovdjur.se. Gå in på Remisser och skrivelser.

En tidigare artikel i VR 3/2003 handlar om utredningen 2003 och SRF:s yttrande.